

egyél 's mit — és hol hálj — 's az én kedvesem megigéri nekem, de szentül, hogy betürel betüre követi utasításomat — 's olly gyönyörű utat fogtok tenni Európa leggyönyörűbb részén, hogy az én Lelkem Angyalom fájós szivecskéje ihletettséggel fog felmagasztalódni szemléletén a természet szépségének. — A paradicsomi Comoi tó mellékét is meglátod. Azt hiszem, ha a dolog egy ideig függőben talál maradni, annak vártában a Porosz be mász e háborúba (ha teszi, óhajtom tegye, mielőtt a mi dolgunk elhatározattnék), azt hiszem egy kis pótlék lesz magán szempontból a csalódásokért, hogy legalább illy gyönyörű utat fogsz tenni — életed hú kalaúza karjain, s jó fiaid kíséretében stb.

S most jó éjszakát — jó éjszakát. Közel egy óra 's fáradt vagyok. — Szerelmem áldásai lebegnek álmaid felett. — Csókollak ezerszer — magadat, lányomat 's fiaimat. — Beh messze van az a szerda, mikor levelet kapok tőled!

LAJOSOD

57.

[Torino], 1859 június 24.

KISS MIKLÓS PULSZKY FERENCNEK KOSSUTH GENOVÁBA
ÉRKEZÉSÉRŐL ÉS MEGBESZÉLÉSÉRŐL CAVOURRAL.

O. L., N. M. Kossuth-ir.

Kedves Barátom, A Kormányzó megérkezéséről tudom már értesülve vagy, de arrul nem, hogy én személyesen mennyire sajnálom, hogy így és nem másként üthetett ki utazása s érkezése. Híjjába sokszor a legjobb akarat sem elégséges a dolgok szerencsés elintézésére, még ha a természetes ügyetlenség sem vádolja az intézőt.

Hivatalos és udvarias eljárást akarván követni, a Kormányzó elküldött engem a Genuai kormányzóhoz és katonai főparancsnokhoz azon tudakozással, hogy mikor lennének hon s készek az ő látogatását fogadni. Mindketten azzal válaszoltak, hogy tüstént kormányzónkhoz jöttek tisztelkedni, mely látogatást K. egy óra múltán visszaadta nekik.

Nem a kifolyásokhoz, hanem a forrásokhoz kíván menni K., elhagyta tegnap este Genuát a Cs[ászár] a K[irály] és a H[erczeg] főhadiszállására menendő, velök egyenesen értekezni. Útközben a vasuti állomásokon mindenütt roppant néptömeg várt reá s frenetice éljenezte, sőt Noviban a katonai parancsnokság is (Tábornok 's Ezredes) részt vett a demonstratióban.

En kisérendem K.-t a főhadiszállásokra s foglak értesíteni ha lesz miről. Jelenleg van C[avour]nál, Klapkát betegen hagytuk tegnap Genuában, de igazán beteg ám szegény.

Isten veled Ferkó, igaz barátod

KISS MIKLÓS

12 óra.

A tulsó lapon a nyilvánosság elé is mehet nagyrésztben, de ami itt következik, az nem.

Most jött vissza K. C.-től, meg van elégedve, mert C-r igen örvendett azon, hogy nyíltan és cathgorice szólt Lajos. — Holnap fogunk a főhadiszállásokra menni. C-r velünk adja megbízottját, Nijgrját, hogy Lajos útján intellectuális és materiális senechal legyen. Ma este még egy értekezlet leend a két főnök közt. Az orosz hidegszik, a háború localisálását óhajtja.

58.

Torino, 1859 június 24.

KOSSUTH LAJOS IHÁSZ DÁNIELNEK AZ OLASZORSZÁGI
MAGYAR SEREG FELADATAIRÓL.⁹⁹

Sk. levél: O. L., N. M. 1848—49-es ir. Fasc. 1358.

Ihász Ezredes úrnak.

Kedves Ezredes úr!

Semmit sem óhajtok forróbban, mint hogy a parancsnoksága alatti vitéz Magyar sereget, mi hamarébb láthassam, 's szenvedő Hazánk nevében üdvözölhessem.

Ha még nem vagyok körükben, csak azért nem vagyok, mert közös Hazánk iránti szent kötelességemnek tartám Olasz honbai megérkezésemnek legelső perceit is mindgyárt arra fordítani, hogy tisztába hozzam a hatalmasságokkal, mi az a mit tőlük hazánkra nézve várhatunk.

Ezt tisztába hozva egyszersmind az olasz honbani Magyar hadseregnek összesen és személyenkint javát akarom, biztosítani 's megszerezni rendeltetésöknek azon alapot, mely után mindnyájok lelike sóvárog.

Ezen alap alatt azt értem, hogy Magyar Hazánk felszabadításáért küzdhessenek.

Tudom hogy ezen vágy vezette őket a Magyar három színű lobogó alá.

Hiszem, hogy ha azt mondhatandom nekik: „Vitézek a cél biztosítva van! Minden lépést mellyet előre teszünk, a végett tesszük, hogy Hazánkba jussunk, ott vivandók ki a szent harczot, mely Nemzetünket a nyomor és elnyomatás siralmából a jólét és szabadság templomába vezetendi” — ha ezt mondhatom Önöknek üdvözlétül, hiszem nem lehet olly akadály utunkban, melly a Hazába vezet, hogy Önök bajnok karjai azt le ne győznék.

Ezen biztosítás megszerzésének óhajtása vezérli lépteimet a Francziák hatalmas Császáranak, 's Piemont vitéz királyának fő hadi szállására, hová útban vagyok.

Eljárásomban kedves kötelességemnek tekintendem a szervezésben lévő Magyar hadsereg kellő ellátására úgy, mint nemzeti önérték kielégítésére gondoskodásomat kiterjeszteni.

⁹⁹ Sokat olvasott, gyakran hajtogatott, gyűrött kék-kockás levélpapíron. A kiáltványszerű levelet közölte Ihász másolatából Pulszky Ferenc (Életem és korom, II. köt. 196—198. 11.)